

Predstavitev knjige

SOVICA KARLA, KI HOČE NOČ NAZAJ

Avtorica • Mateja Gomboc

Ilustracije • Silva Karim

Oblikovanje in prelom • Studio Podobarna

Izdala in založila • Lavričeva knjižnica Ajdovščina

Leto izdaje • 2026

Izdaja • 1. izdaja, 1. natis

Naklada • 700 izvodov

ISBN: 978-961-96210-6-6

COBISS.SI-ID: 287904515

Strokovna predstavitev

Sovica Karla, ki hoče noč nazaj je izvirna slovenska slikanica avtorice **Mateje Gomboc** in ilustratorke **Silve Karim**, ki je nastala v okviru bralnega projekta **Sovica Karla Lavričeve knjižnice Ajdovščina**. Projekt poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar.

Osrednja junakinja je sovetica Karla, strastna bralka, ki živi v starem hrastu na robu med mestom in gozdom. Knjige so sestavni del njenega vsakdana: z njimi spoznava nove besede, odkriva neznano in se uči, kako ravnati, kadar se znajde v zagati. Branje tako že na začetku zgodbe ni predstavljeno zgolj kot prostočasna dejavnost, temveč kot **vir znanja, izkušenj, domišljije in sposobnosti reševanja problemov**.

Zaplet se začne, ko sonce nekega dne ne zaide in noč ne nastopi. Porušen naravni ritem vpliva na vse prebivalce gozda: nočne živali ne morejo opravljati svojih običajnih dejavnosti, druge so utrujene, vsakdanji red pa se začne podirati. Karla se odloči ugotoviti, kaj se dogaja, in prevzame odgovornost za skupnost.

Njena pot do rešitve ni zasnovana na moči ali čudežni sposobnosti glavne junakinje. Karla težavo rešuje z **opazovanjem, razmišljanjem, znanjem, sodelovanjem in dialogom**. Prav v tem je eno osrednjih sporočil

slikanice: pogum ne pomeni odsotnosti strahu, temveč pripravljenost ukrepati kljub negotovosti. Ko se odpravi proti soncu, jo je strah, vendar sama sebe spodbuja in se zaveda pomena prijazne besede.

Pomembno mesto v zgodbi ima tudi **bralna pismenost**. Karla je v skupnosti prepoznana kot tista, ki veliko ve prav zato, ker veliko bere. Ko sonce podvomi o njenem znanju, odgovori preprosto: »Vem, ker veliko berem!«

Tematska večplastnost

Slikanica odpira več med seboj povezanih tem:

pogum in samostojnost – Karla se odloči ukrepati, čeprav ne ve vnaprej, ali ji bo uspelo;

prijateljstvo in sodelovanje – rešitev ni dosežek brez podpore drugih; prijatelji Karli zaupajo, jo spodbujajo in ji pomagajo;

moč znanja in branja – knjige niso samo predmet Karlinega veselja, ampak pomemben vir njenega razumevanja sveta;

kommunikacija in prijazna beseda – konflikt se ne reši s silo, ampak s pogovorom, poslušanjem in iskanjem skupne rešitve;

naravno ravnoesje – izginotje noči pokaže, da imajo svetloba in tema, dejavnost in počitek, dan in noč svoje mesto ter da poseg v en del naravnega ritma vpliva na celotno skupnost;

odgovornost do skupnosti – Karla težave ne rešuje samo zase, temveč zato, ker vidi stisko drugih.

Prav zato je mogoče slikanico brati na več ravneh. Mlajši otrok lahko sledi pustolovskemu zapletu in živalskim likom, starejšemu pa zgodba omogoča razmislek o odgovornosti, odnosih, naravi, učenju in načinih reševanja konfliktov.

Jezikovna in literarna zasnova

Pripoved je dinamična, dialogi so živahni in posameznim živalskim likom dajejo prepoznavne značaje. Besedilo uporablja humor, besedne igre, ponavljanje in izrazito dialoškost, kar omogoča dobro glasno branje in interpretacijo.

Poseben jezikovni element predstavljajo **uganke in rime**, ki postanejo celo del razrešitve zgodbe. Karla sonca ne premaga, ampak z njim začne sodelovati in skupaj sestavi uganke o prehajanju dneva v noč.

S tem slikanica poleg literarnega doživetja ponuja tudi izhodišče za razvijanje **besednega zaklada, jezikovne ustvarjalnosti, tvorjenja rim, ugank in pripovedovanja.**

Likovna podoba in lokalna umeščenost

Ilustracije **Silve Karim** niso zgolj spremljava besedila, temveč pomemben pripovedni del slikanice. Akvarelna, mehka in izrazito avtorska likovna govorica ustvarja svet, ki je dovolj pravljičen za otroško domišljijo, obenem pa ostaja povezan z resničnim okoljem.

Posebna dodana vrednost slikanice je njena **lokalna vizualna umeščenost**. V ilustracijah se ob gozdnem dogajalnem prostoru pojavljajo krajinske vedute, naselja, hribi in drugi elementi, ki zgodbo vizualno povezujejo z okoljem, v katerem je knjiga nastala. Lokalni prostor tako ni uporabljen kot folklorni dodatek, temveč diskretno vstopa v univerzalno zgodbo in ji daje lastno identiteto.

Tak pristop je posebej dragocen za lokalno založniško produkcijo: otroku omogoča prepoznavanje domačega prostora v kakovostnem literarnem delu, hkrati pa je zgodba dovolj univerzalna, da lahko nagovori bralca kjer koli.

Bibliopedagoški potencial

Sovica Karla, ki hoče noč nazaj je zaradi svoje večplastnosti posebej uporabna tudi pri **bibliopedagoškem delu v splošnih in šolskih knjižnicah.**

Omogoča pogovor o:

- pomenu branja in znanja;
- pogumu in soočanju s strahom;
- prijateljstvu in medsebojni pomoči;
- različnih načinih reševanja problemov;
- prijazni in spoštljivi komunikaciji;
- dnevnih in nočnih živalih;
- naravnem ritmu dneva in noči;
- pomenu počitka;
- ravnovesju v naravi;
- jeziku, rimah in ugankah.

Zgodba ima izrazit **spoznavni in vzgojni potencial, ne da bi postala didaktična**. Vrednote in spoznanja izhajajo iz dejanj junakov in razvoja zgodbe, zato jih otrok odkriva skozi literarno doživetje in ne kot neposredno podan nauk.

Posebej pomembna je tudi podoba glavne junakinje: Karla je radovedna, razmišljujoča in dejavna bralka. Znanje iz knjig zna prenesti v resnični problem, obenem pa razume, da znanje samo ni dovolj – potrebni so tudi pogum, empatija, sodelovanje in primerna beseda.

Slikanica kot del širše bralne kulture

Posebnost izdaje je tudi njen izvor. Slikanica ni nastala kot samostojen založniški projekt, ampak kot del širšega **knjižničnega projekta spodbujanja bralne kulture**. Knjižni lik se tako iz prostora knjige vrača v knjižnico, med otroke, družine in druge bralce.

Takšna povezava med kakovostno otroško literaturo in kontinuiranim bralnospodbujevalnim delom kaže na širšo vlogo splošne knjižnice: ne le kot prostora dostopa do knjig, temveč tudi kot **aktivnega ustvarjalca bralne kulture in spodbujevalca nastajanja nove izvirne slovenske literature**.